หลักสูตรการดูแลสตรีหลังคลอด
จำนวน 130 ชั่วโมง
กลุ่มอาชีพ เฉพาะทาง

ความเป็นมา

การคลอดบุตรเป็นเรื่องของธรรมชาติ มิใช่เรื่องของการเจ็บป่วย แต่เนื่องจากสตรีที่ตั้งครรภ์ จะมีการเปลี่ยนแปลงของร่างกายทั้งภายในและภายนอก ตั้งแต่เริ่มตั้งครรภ์กระทั่งหลังคลอดจะมีการขยายตัว และการเปลี่ยนแปลงอวัยวะต่างๆ แม้กระทั่งผิวหนังก็ยังมีการเปลี่ยนแปลง บางแห่งจะมีสีผิวที่คล้ำกว่าปกติหรือเกิดฝ้าที่ใบหน้าและหลังจากการคลอดบุตรเป็นช่วงที่ร่างกายมีความอ่อนแอ ขาดภูมิคุ้มกันจำเป็นต้องได้รับการดูแลเป็นพิเศษ สตรีทุกคนย่อมต้องการสุขภาพที่แข็งแรงเพื่อจะได้ดูแลบุตร นอกจากนี้ยังเล็งเห็นความสำคัญของเรือนร่างที่งดงามสมส่วนการดูแลสตรีหลังคลอดด้วยการนวดประคบ มีความสำคัญ และมีความจำเป็นต่อสตรีหลังคลอดให้มีรูปร่างงดงามสมส่วน

อาชีพการดูแลสตรีหลังคลอด จึงเป็นอาชีพที่มีความสำคัญต่อการประกอบอาชีพเพื่อเป็นการเพิ่มรายได้ให้กับตนเอง และเป็นการสร้างความสุขกายสุขใจให้แก่ผู้รับบริการอีกด้วย

หลักการของหลักสูตร

การจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ กำหนดหลักการดังนี้

1. เป็นหลักสูตรที่เน้นการบริการเกี่ยวกับการดูแลสตรีหลังคลอด
2. เป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้นให้มีการต่อยอดจากการนวดพื้นฐาน
3. เน้นการเรียนรู้ทฤษฎีควบคู่กับการฝึกปฏิบัติจริงตามแนวทางการแพทย์แผนไทย

จุดหมาย

1. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะและเจตคติที่ดีในการดูแลสตรีหลังคลอด
2. เพื่อให้ผู้เรียนนำความรู้เกี่ยวกับการดูแลสตรีหลังคลอดไปประกอบอาชีพสร้างรายได้ให้กับตนเองอย่างมีคุณธรรมและมั่นคง รวมทั้งถูกต้องตามหลักการแพทย์แผนไทย
3. เพื่อปลูกฝังให้ผู้เรียนมีนิสัยรักกการทำงานด้านบริการ

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายคือ สตรี (ช่วงอายุ 20-45 ปี) ที่มีความพร้อมและมีใจรักในการประกอบอาชีพการให้บริการการดูแลสตรีหลังคลอดด้วยการแพทย์แผนไทย

ระยะเวลา

จำนวน 130 ชั่วโมง

- ภาคทฤษฎี 29 ชั่วโมง

- ภาคปฏิบัติ 101 ชั่วโมง

ฝึกประสบการณ์ตรง จำนวน 3 ราย

โครงสร้างหลักสูตร

1. ช่องทางการประกอบอาชีพการนวดประคบดูแลสตรีหลังคลอด จำนวน 11 ชั่วโมง
   1.1 ความสำคัญ และความจำเป็นในการประกอบอาชีพการดูแลสตรีหลังคลอด จำนวน 1 ชั่วโมง
   1.2 ความเป็นไปได้ในการเข้าสู่อาชีพการดูแลสตรีหลังคลอด จำนวน 5 ชั่วโมง
      1.2.1 การลงทุน
      1.2.2 การกำหนดราคา
      1.2.3 การกำหนดทิศทางการตลาด
      1.2.4 กระบวนการดำเนินการประกอบอาชีพการดูแลสตรีหลังคลอด
   1.3 ทิศทางและความก้าวหน้าในการประกอบอาชีพ จำนวน 5 ชั่วโมง
      1.3.1 ความพร้อมของผู้ดำเนินการการดูแลสตรีหลังคลอด
      1.3.2 จรรยาบรรณของนักการดูแลสตรีหลังคลอด
      1.3.3 ความต้องการของตลาด
      1.3.3 สถานที่ตั้งธุรกิจ
      1.3.4 แรงงานที่เกี่ยวข้องกับการดูแลสตรีหลังคลอด
      1.3.5 เงินลงทุน
      1.3.6 การวิเคราะห์คู่แข่ง
2. ทักษะการประกอบอาชีพการดูแลสตรีหลังคลอด จำนวน 30 ชั่วโมง
   (ทฤษฎี 10 ชั่วโมง ปฏิบัติ 20 ชั่วโมง)
   2.1 ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการดูแลสตรีหลังคลอด
      2.1.1 สรีระของสตรีหลังคลอด
      2.1.2 ประเภทของการดูแลสตรีหลังคลอด
         1) นวดเพื่อส่งเสริมสุขภาพ
         2) นวดเพื่อแก้อาการ
      2.1.3 รูปแบบการให้บริการการดูแลสตรีหลังคลอด
         1) การนวดผ่อนคลายกล้ามเนื้อ
         2) การทับหม้อเกลือ
         3) การนั่งอิฐ
         4) การประคบสมุนไพร
         5) การอบตัวด้วยสมุนไพร
         6) การอาบน้ำด้วยสมุนไพร

7) การดื่มสมุนไพรปรับธาตุและบำรุง

8) การคาดชุดไฟหลวง

3. การบริหารจัดการในการประกอบอาชีพการดูแลสตรีหลังคลอด จำนวน 77 ชั่วโมง (ทฤษฎี 5 ชั่วโมง ปฏิบัติ 72 ชั่วโมง)

3.1 การควบคุมการให้บริการธุรกิจการดูแลสตรีหลังคลอด จำนวน 9 ชั่วโมง

3.1.1 การควบคุมคุณภาพ

3.1.2 การดูแลธุรกิจสตรีหลังคลอด

1) การหาหมอนวดมืออาชีพ

2) การให้บริการระหว่างและหลังการนวด

3) การจัดทำฐานข้อมูลลูกค้า/เครือข่ายโครงงานผู้ดูแลสตรีหลังคลอด

4) การนำข้อมูลไปใช้

3.1.3 การต่อยอดธุรกิจการดูแลสตรีหลังคลอดพร้อมการทำลูกประคบ/ยาดม/ยาหม่อง ฯลฯ

3.2 การตลาด จำนวน 8 ชั่วโมง

3.2.1 การโฆษณาประชาสัมพันธ์

3.2.2 การสำรวจตลาด/ผู้รับบริการ/ผู้ให้บริการ

3.2.3 การส่งเสริมการขาย

3.3 ฝึกประสบการณ์เป็นนักการดูแลสตรีหลังคลอด จำนวน 60 ชั่วโมง (ประมาณ 3 ราย ๆ ละ 20 ชั่วโมง)

4. โครงการประกอบอาชีพธุรกิจการดูแลสตรีหลังคลอด จำนวน 12 ชั่วโมง

4.1 ความสำคัญธุรกิจโครงการอาชีพ

4.2 ประโยชน์ของโครงการอาชีพ

4.3 องค์ประกอบของโครงการอาชีพ

4.4 การเขียนโครงการอาชีพ

4.5 การประเมินความเหมาะสมและสอดคล้องของโครงการ

การจัดกระบวนการเรียนรู้

1. การบรรยายจากวิทยากร
2. ศึกษาข้อมูลจากเอกสาร สื่ออิเล็กทรอนิกส์ สถานประกอบการ สื่อของจริง
3. ศึกษาดูงานในสถานประกอบการ แหล่งเรียนรู้ต่างๆ ในอาชีพที่ตัดสินใจเลือก
4. แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้ประกอบธุรกิจการดูแลสตรีหลังคลอดเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่
5. ฝึกปฏิบัติจริง
6. สัมมนาอาชีพก่อนจบ

สื่อการเรียนรู้

- เอกสารสิ่งพิมพ์
- VCD
- อินเทอร์เน็ต
- ผู้ประกอบการธุรกิจการดูแลสตรีหลังคลอด
- สถานประกอบการธุรกิจการดูแลสตรีหลังคลอด
- ภูมิปัญญาแพทย์แผนไทยที่เป็นปราชญ์ชุมชน
- สื่อของจริง
- วัสดุอุปกรณ์สำหรับฝึกปฏิบัติการ

การวัดและประเมินผล

1. การประเมินความรู้ภาคทฤษฎีระหว่างเรียนและจบหลักสูตร
2. ประเมินผลงานระหว่างเรียนจากการปฏิบัติ ได้ผลงานที่มีคุณภาพสามารถสร้างรายได้ และจบหลักสูตร
3. การประเมินจากการฝึกปฏิบัติในประสบการณ์จริง(ประเมินจากผู้รับบริการ)

การจบหลักสูตร

1. มีเวลาเรียนและฝึกปฏิบัติตามหลักสูตร ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80
2. มีผลการประเมินตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่าร้อยละ 60
3. มีผลงานการให้บริการธุรกิจการนวดประคบดูแลสตรีหลังคลอดที่ได้มาตรฐานเป็นที่พึงพอใจอย่างน้อย 3 คน และผ่านการทำแผน
4. ผ่านการทดสอบรับรองมาตรฐานจากกระทรวงสาธารณสุข

เอกสารหลักฐานการศึกษา

1. วุฒิบัตร ออกโดยสถานศึกษา
2. ใบแสดงผลการเรียนจากสถานศึกษา
3. ใบรับรองประกอบโรคศิลป์การดูแลสตรีหลังคลอดด้วยการแพทย์แผนไทย

การเทียบโอน

ผู้เรียนหลักสูตรนี้สามารถนำไปเทียบโอนผลการเรียนกับหลักสูตรการศึกษานอกระบบ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในสาระการประกอบอาชีพวิชาเลือกของสถานศึกษาได้

รายละเอียดโครงสร้างหลักสูตรการดูแลสตรีหลังคลอด

เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	ชั่วโมง	
				ทฤษฎี	ปฏิบัติ
1. ช่องทางการประกอบอาชีพดูแลสตรีหลังคลอด	1.1 อธิบายความสำคัญ และความจำเป็นในการประกอบอาชีพธุรกิจการดูแลสตรีหลังคลอดได้ 1.2 อธิบายความเป็นไปได้ในการเข้าสู่อาชีพการดูแลสตรีหลังคลอด 1.3 อธิบายถึงปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพการดูแลสตรีหลังคลอดได้	1.1 ความสำคัญ และความจำเป็นในการประกอบอาชีพการดูแลสตรีหลังคลอด 1.2 ความเป็นไปได้ในการเข้าสู่อาชีพการดูแลสตรีหลังคลอด 1.2.1 การลงทุน 1.2.2 การกำหนดราคา 1.2.3 การกำหนดทิศทางการตลาด 1.2.4 กระบวนการดำเนินงานดูแลสตรีหลังคลอด 1.3 ทิศทางการประกอบอาชีพ 1.3.1 ความพร้อมของผู้ดำเนินการดูแลสตรีหลังคลอด 1.3.2 จรรยาบรรณของนักการดูแลสตรีหลังคลอด 1.3.3 ความต้องการของตลาด 1.3.4 สถานที่ตั้งธุรกิจ 1.3.5 แรงงานที่เกี่ยวข้องกับการดูแลสตรีหลังคลอด	1.1 บรรยายองค์ความรู้เกี่ยวกับความสำคัญความจำเป็นในการประกอบอาชีพการดูแลสตรีหลังคลอดและความเป็นไปได้ของลักษณะการประกอบธุรกิจ 1.2 ศึกษาดูงานสถานประกอบการดูแลสตรีหลังคลอดที่ได้มาตรฐาน 1.3 ผู้เรียนวิเคราะห์ความเป็นไปได้ของตนที่จะตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพการดูแลสตรีหลังคลอดในเบื้องต้นจากองค์ประกอบของความพร้อมด้านตลาด สถานที่ตั้ง แรงงาน เงินลงทุน ความพร้อมของตนเอง 1.4 ครู ผู้เรียน และผู้รู้ ร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับทิศทางการประกอบอาชีพการดูแลสตรีหลังคลอดในรูปแบบที่เหมาะสมกับตนเอง เช่น ลูกจ้าง เจ้าของกิจการ ร่วมทุน ฯลฯ โดยคำนึงถึงศักยภาพ 5 ด้าน ได้แก่	11	-

เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	ชั่วโมง	
				ทฤษฎี	ปฏิบัติ
		1.3.6 เงินลงทุน 1.3.7 การวิเคราะห์คู่แข่ง	ศักยภาพทรัพยากรธรรมชาติในแต่ละพื้นที่ ศักยภาพของพื้นที่ตามลักษณะภูมิอากาศ ศักยภาพของภูมิประเทศ และทำเลที่ตั้งของแต่ละประเทศ ศักยภาพของศิลปะวัฒนธรรมประเพณีและวิถีชีวิตของแต่ละพื้นที่ และศักยภาพของทรัพยากรมนุษย์ในแต่ละพื้นที่		
2. ทักษะการประกอบอาชีพการดูแลสตรีหลังคลอด	2.1 อธิบายรายละเอียดประเภทการดูแลสตรีหลังคลอดได้ 2.2 จำแนกประเภทการดูแลสตรีหลังคลอดได้ 2.3 เข้าใจรูปแบบการให้บริการดูแลสตรีหลังคลอดแบบต่างๆได้	2.1 ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการดูแลสตรีหลังคลอด 2.2 ประเภทการดูแลสตรีหลังคลอด 1) นวดเพื่อสุขภาพ 2) นวดเพื่อแก้อาการ 2.3 รูปแบบการให้บริการการดูแลสตรีหลังคลอด 1) การนวดผ่อนคลายกล้ามเนื้อ 2) การทับหม้อเกลือ 3) การนั่งอิฐ 4) การประคบสมุนไพร 5) การอบตัวด้วยสมุนไพร 6) การอาบน้ำด้วยสมุนไพร 7) การดื่มสมุนไพรปรับธาตุและบำรุง 8) การคาดชุดไฟหลวง	2.1 บรรยายความรู้เกี่ยวกับความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการดูแลสตรีหลังคลอด 2.2 สาธิตการดูแลสตรีหลังคลอดแต่ละประเภทและแต่ละรูปแบบ 2.3 ฝึกปฏิบัติการดูแลสตรีหลังคลอดเป็นรายบุคคล 2.4 จับคู่ฝึกปฏิบัติการดูแลสตรีหลังคลอด	10	20

เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	ชั่วโมง	
				ทฤษฎี	ปฏิบัติ
3. การบริหารจัดการในการประกอบอาชีพการดูแลสตรีหลังคลอด	3.1 อธิบายองค์ประกอบและวิธีการควบคุมการให้บริการดูแลสตรีหลังคลอดได้ 3.2 บอกปัจจัยในการบริหารการตลาดได้ 3.3 วางแผนการตลาดได้ 3.4 มีประสบการณ์ในการเป็นนักการดูแลสตรีหลังคลอด	3.1 การควบคุมการให้บริการธุรกิจการดูแลสตรีหลังคลอด 3.1.1 การควบคุมคุณภาพ 3.1.2 การดูแลธุรกิจสตรีหลังคลอด 1) การหาหมอนวดมืออาชีพ 2) การให้บริการระหว่างและหลังการนวด 3) การจัดทำฐานข้อมูลลูกค้า/เครือข่ายโครงงานผู้ดูแลสตรีหลังคลอด 4) การนำข้อมูลไปใช้ 3.1.3 การต่อยอดธุรกิจการดูแลสตรีหลังคลอดพร้อมการทำลูกประคบ/ยาดม/ยาหม่อง ฯลฯ 3.2 การตลาด 3.2.1 การโฆษณาประชาสัมพันธ์ 3.2.2 การสำรวจตลาด/ผู้รับบริการ/ผู้ให้บริการ 3.2.3 การส่งเสริมการขาย 3.3 ฝึกประสบการณ์เป็นนักการดูแลสตรีหลังคลอด	3.1 บรรยายองค์ความรู้เกี่ยวกับการควบคุมการดำเนินธุรกิจและการบริหารการตลาด 3.2 ผู้เรียนอภิปรายร่วมกันจากความรู้ที่ได้รับจากการบรรยาย การสาธิตและการฝึกปฏิบัติ 3.3 ฝึกวางแผนการตลาดและนำเสนอต่อกลุ่ม 3.4 ฝึกประสบการณ์เป็นนักการดูแลสตรีหลังคลอดกับสถานประกอบการ 3.5 สัมมนาอาชีพการดูแลสตรีหลังคลอด	5	72

เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	ชั่วโมง	
				ทฤษฎี	ปฏิบัติ
4. โครงการประกอบอาชีพการดูแลสตรีหลังคลอด	4.1 บอกความสำคัญของโครงการอาชีพได้ 4.2 บอกประโยชน์ของโครงการอาชีพได้ 4.3 บอกองค์ประกอบของโครงการอาชีพได้ 4.4 อธิบายความหมายขององค์ประกอบของโครงการอาชีพได้ 4.5 อธิบายการวางแผนการประกอบอาชีพ 4.6 อธิบายลักษณะการเขียนที่ดีขององค์ประกอบของโครงการอาชีพได้ 4.7 เขียนโครงการในแต่ละองค์ประกอบให้เหมาะสมและถูกต้องได้ 4.8 ตรวจสอบความเหมาะสมและสอดคล้องของโครงการอาชีพได้	4.1 ความสำคัญของโครงการอาชีพ 4.2 ประโยชน์ของโครงการอาชีพ 4.3 องค์ประกอบของโครงการอาชีพ 4.4 การวางแผนประกอบอาชีพ 4.5 การเขียนโครงการอาชีพ 4.6 การประเมินความเหมาะสมและสอดคล้องของโครงการ	4.1 ผู้เรียนศึกษาเนื้อหาจากใบความรู้ เรื่อง ความสำคัญของโครงการอาชีพ ประโยชน์ของโครงการอาชีพ องค์ประกอบการเขียนโครงการอาชีพที่ดีเหมาสมและถูกต้อง 4.2 จัดกิจกรรมสนทนาแลกเปลี่ยนข้อมูลความคิดเห็น เพื่อสร้างแนวคิดในการดำเนินการกิจกรรมการเรียนรู้ 4.3 อภิปราย เพื่อสรุปแนวคิดเป็นแนวทางการเขียนโครงการอาชีพที่ดี เหมาะสมถูกต้อง 4.4 ผู้เรียนฝึกปฏิบัติ การเขียนโครงการอาชีพและปรับปรุงโครงการ 4.5 ผู้เรียนฝึกปฏิบัติการประเมิน ความเหมาะสมและสอดคล้องของโครงการอาชีพเพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณดำเนินงานอาชีพเพื่อการประกอบอาชีพต่อไป	3	9